

Moguća rešenja za upravljanje katastrofalnim štetama u Srbiji

Prezenter:

Boško Petrović
Generalni direktor
GENERALI REOSIGURANJE SRBIJA a.d.o.

UOS - Srpski dani osiguranja, 29.11.2018, Aranđelovac

Aktuelna situacija u Srbiji

**Motivacija za traženje
rešenja za re/osiguranje**

- Bolji životni standard
- Urbanizacija → Veća koncentracija rizika
- Mogući ozbiljni gubici, ako budu ugrožene industrijske zone
- Trend povećanja NatCat događaja

- NatCat događaji → značajan uticaj na nacionalni budžet
- Moguć krah čitave ekonomije
- Sve više zemalja traže mogućnosti da unaprede njihove sisteme upravljanja katastrofama

NatCat opasnosti u Srbiji

Poplave

Sećate se? Obrenovac 2014

Zemljotresi

Sećate se? Kraljevo 2010

Klizišta

Registровано više od 36.000 klizišta

NatCat opasnosti u Srbiji

Ukupna šteta izazvana prirodnim katastrofama u Srbiji u 2014. godini iznosila je €1,7 milijardi*

PROBLEMI?

Veoma mali broj zaključenih ugovora o osiguranju ovih rizika

Neadekvatne preventivne mere:

- Zastarelost sistema zaštite od požara
- Nedovoljni kapaciteti sistema za navodnjavanje
- Zastareli sistemi protivgradne odbrane itd.

RAZLOZI?

- Nepovoljna ekonomska situacija
- Nizak nivo kulture osiguranja
- Osiguravajuće kompanije ne raspolažu dovoljnim finansijskim kapacitetima da mogu da prihvate osiguranje katastrofalnih rizika po pristupačnim uslovima

NatCat opasnosti u Srbiji

Ukupna šteta izazvana prirodnim katastrofama u Srbiji u 2014. godini iznosila je €1,7 milijardi*

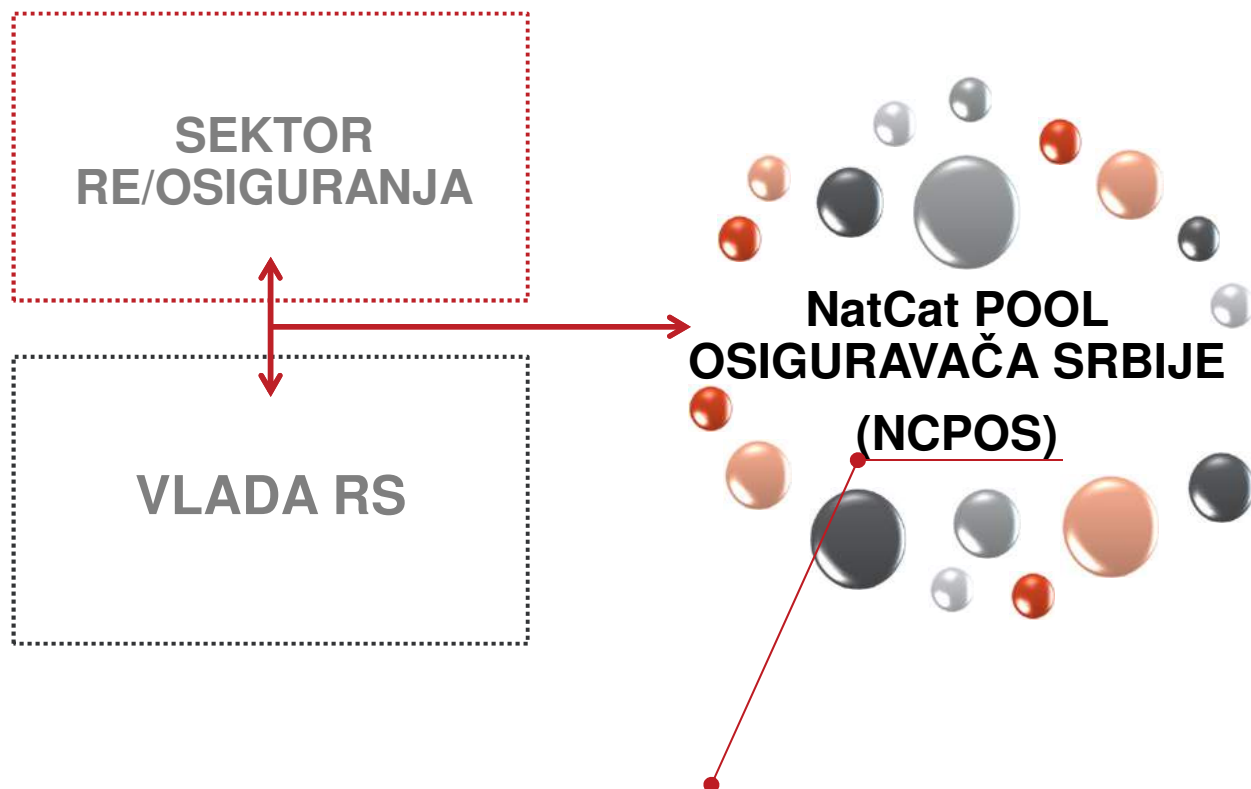

POSLEDICA?

Dominantan način finansiranja posledica elementarnih nepogoda u Srbiji predstavlja korišćenje sredstava državnog budžeta

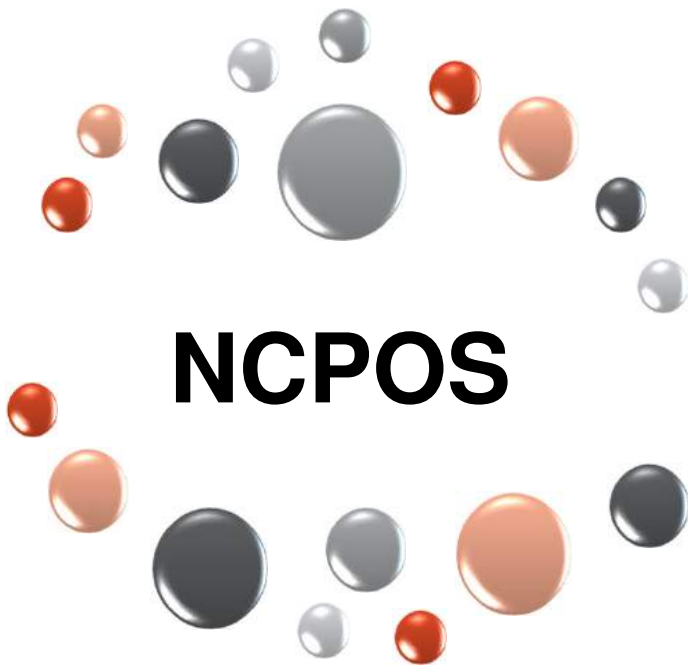
Sa tačke gledišta osiguranja šta možemo da uradimo?

Sa tačke gledišta osiguranja šta možemo da uradimo?

Pomoći stanovništvu i Vladi da popravi ili rekonstruiše stambene objekte (kuće) oštećene u prirodnim katastrofama

Karakteristike POOL-a

Naplata premije

- Prenos premije u POOL
- Prenos rizika u POOL
- Provizija koja se plaća osiguravačima kao naknada za njihovo uključenje u model POOL-a

Likvidacija šteta

- Kadrovska osposobljenost i stručnost osiguravača se koristi za obradu štete
- Specijalizovani stručnjaci za obradu štete u ime POOL-a
Eksperti za likvidaciju šteta

Karakteristike POOL-a

Okidači POOL-a:

Stvarni gubitak
vs.
parametarskog

Osigurane opasnosti :

Opasnosti od pojedinačnih NatCat
vs.
Opasnosti od više povezanih NatCat

Osigurani objekti:

Građevinski objekti
vs.
Građevinski objekti i stvari

Segmentacija:

Fizička lica
vs.
Pravna lica/industrija

Trebamo da pratimo njihove primere

Rešenje u Rumuniji: PAID šema

Pool againsts natural Disasters

Rešenje u Turskoj: TCIP/DASK

Turkish Catastrophe Insurance Pool

Rumunsko rešenje: PAID šema

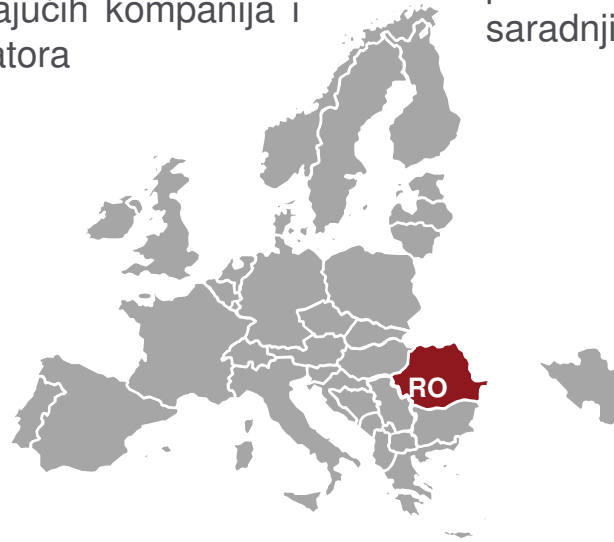
10

Pravni okvir:

- Akcionarsko društvo specijalne namene za (re)osiguranje nazvano Pool za osiguranje od prirodnih katastrofa (Pool against Natural Disasters) - PAID
- 12 osiguravajućih društava kao članovi akcionari PAID-a
- Maksimalno dozvoljen udeo je 15% a osiguravajuće društvo ne može da ide ispod 5,5%
- Prava i obaveze koje proizilaze iz PAID-a se prenose delimično ili potpuno na više reosiguravajućih društava najpopularnijih i najpouzdanijih reosiguravajućih kompanija i usvaja ih Odbor administratora

Obim pokrića:

- Pokrivenost više rizika: zemljotres, klizište i poplava
- Obavezujuće za stambene objekte u javnom i privatnom sektoru, ne pokriva komercijalne niti industrijske zgrade
- Domovi koje pokriva su podeljeni na dva tipa: Tip A i Tip B:
Za gubitak Tipa A, obezbeđena suma od 20.000 EUR a za Tip B 10.000 EUR
Godišnja premija za Tip A od 20 EUR a za Tip B premija od 10 EUR.
- Polise izdaju deoničari PAID-a ili je potrebno da se ima potpisan ugovor o saradnji sa PAID-om

Tursko rešenje: TCIP/DASK

11

Pravni okvir:

- Turski POOL za osiguranje prirodnih katastrofa (Turkish Catastrophe Insurance Pool - TCIP) osnovan kao nezavisan fond nakon zemljotresa u Izmiru 1999. godine počeo je da nudi polise u septembru 2000.
- Sve stambene jedinice moraju da budu osigurane od zemljotresa
- Ovim upravlja Odbor direktora koji se sastoji od sedam članica, uključujući predstavnike različitih vladinih organa Turske
- **30** osiguravajućih kompanija izdaje polise u ime TCIP-a
- Nerangirane osiguravajuće kuće ne mogu da pristupe POOL-u
- POOL je plasiran na međunarodno tržište

Obim pokrića:

- Pokrivenost više rizika: zemljotres sa požarom, eksplozijom i klizištem nakon zemljotresa
- Osiguranje na prvi rizik, bez primene podosiguranja
- Obavezno za privatne stambene jedinice
- Građevinski objekti u selima, javnom sektoru, komercijalne i industrijske zgrade su isključene iz TCIP-a
- Odbitak **2%** od osigurane sume se primenjuje na svaki pojedinačni gubitak
- Osigurana suma je fiksna prema veličini i tipu strukture i veća od vrednosti osigurane zgrade

Osigurana suma je izračunata kao cena po m² od 130-750 USD po m² do 75.000 USD kao apsolutni maksimum

Pravni okvir:

- Osiguranje je obavezno
- Lokalne vlasti sprovode kazne za neosiguravanje
- Vlada subvencionira premije za one koji primaju socijalnu pomoć
- Akcionarsko POOL društvo
- Odobreni osiguravaoci kao deoničari
- Svako doprinosi minimalan iznos kapitala sa ne više od ____%
- NCPOS će platiti dividende iz dobiti kad se one pojave
- Učešće Vlade?
- **Reosiguranje** - Rizik se prenosi na spoljašnja tržišta reosiguranja
- **Nadzor** vrši Narodna banka Srbije (NBS)
- **Uprava** - Angažovati profesionalnu upravu

Obim pokrivanja:

- Pokrivenost više opasnosti: zemljotres, klizište i poplava
- Obavezno za stambene jedinice u javnom i privatnom sektoru, ne pokriva komercijalne niti industrijske objekte

Srbija:

Glavni ciljevi NCPOS-a:

- Osigurati da sva domaćinstva koja plaćaju porez na imovinu imaju pristupačno osiguranje od NatCat
- Smanjiti zavisnost građana od Vlade da finansira rekonstrukciju privatnog vlasništva nakon razarajućih NatCat
- Sa tačke gledišta Vlade, osnivanje NCPOS bi bilo značajno zbog smanjenja fiskalne izloženosti prirodnim katastrofama što proizilazi iz rekonstrukcije privatnog vlasništva koju finansira vlada

Ukazujemo:

- *Samo 10% privatne imovine je osigurano u Srbiji*
- Efekti NatCat i niska stopa pokrivenosti osiguranja imovine bi naveli vladu da podrži uspostavljanje široko rasprostranjenog i efikasnog sistema za osiguranje imovine od NatCat
- Uspostavljanje NCPOS-a bi pomoglo u ograničavanju finansijskog tereta za NatCat, u usmeravanju vladinih humanitarnih sredstava ka stanovnicima sa manjim primanjima, i pristup međunarodnom kapacitetu za reosiguranje na ekonomičan način

AGRO POOL?

POLJOPRIVREDA

Poljoprivreda je dominantna grana

6,5% BDP u 2016. godini (12,5% uključujući preradu)

3.439.887 hektara obradivog zemljišta

19% radne populacije je zaposleno u poljoprivredi

70% nove vrednosti u poljoprivredi potiče od useva

631.552 poljoprivredna domaćinstva (popis 2012.)

12% gajenih kultura je osigurano (412.786 ha)

6 od preko 20 osiguravajućih kuća prodaje osiguranje useva

AgroCat opasnosti u smislu osiguranja poljoprivrede u Srbiji

Suša

Sećate se? 2012

Pad cena poljoprivrednih proizvoda

Pad cena malina?

Grad

Sećate se? 2018

Trebamo da pratimo njihov primer

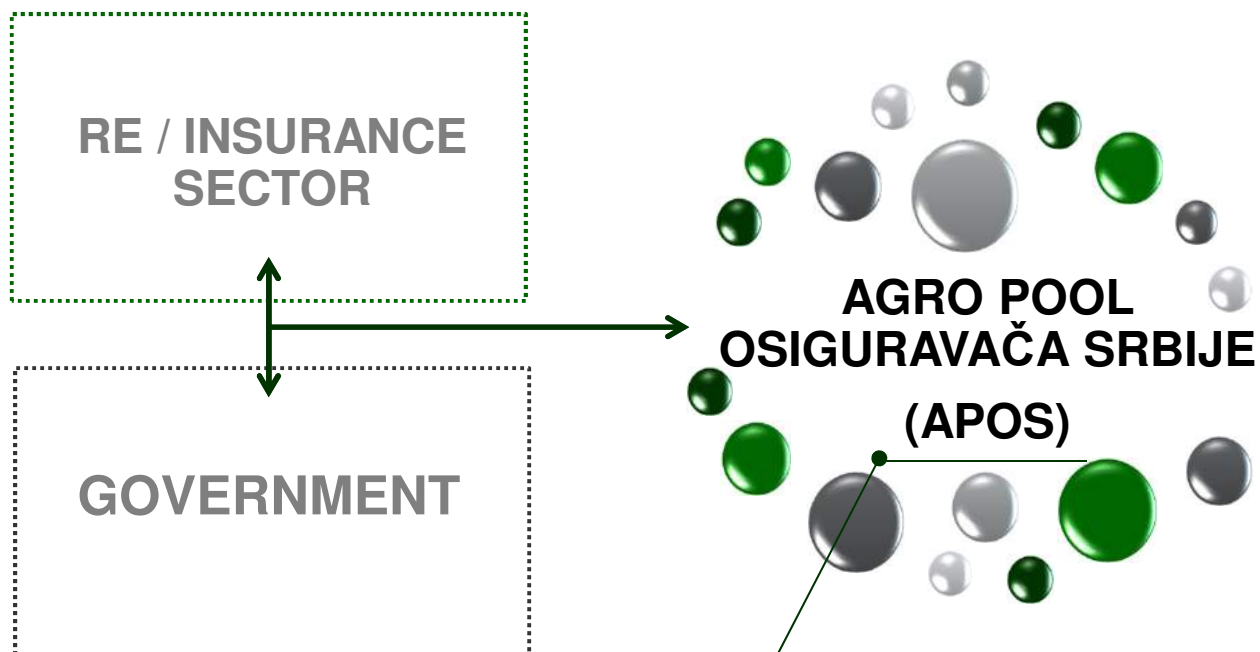
	SPAIN	GREECE	HUNGARY
KONCEPT JAVNOG / PRIVATNOG PARTNERSTVA	AGROSEGURO Agrupación Española de los Seguros Agrarios Combinados	Hellenic Agricultural insurance Organization (ELGA) - Državni fond	The state-subsidised multi-peril corp scheme
LOKALNI POOL	23 kompanije u 2017	Egro insurance	10 udruženja za zaštitu na nivou zajednice i tri osiguravača: Groupama, Allianz Hungaria i Generali
POKRIĆA	Osiguranje useva Stočarstvo / osiguranje rasnih konja Osiguranje akvakulture	Osiguranje useva Obavezno stočno osiguranje Osig. životinja -Bolest i nesreća	Osiguranje useva
STOPE	FIKSNA	3% za useve i 0,4% za stoku od očekivanog prihoda poljoprivrednika	FIKSNA

**Država kao AKCIONAR
PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP CONCEPT**

PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP CONCEPT

17

Doprinosi da sistemi subvencionisanja budu adekvatno zaštićeni za poljoprivrednike i državni kapital

Primer postojeće saradnje Države i osiguravajućih kuća: SUBVENCIONISANI KREDITI ZA NABAVKU STOKE

- ✓ Država otplaćuje najveći deo kamate
- ✓ Obezbeđuje osiguranje nabavljene stoke čime štiti svoj kapital
- ✓ Ugovori sa osiguravajućim kućama za osiguranje stoke

Pokazalo se pozitivnim!

Nameću se pitanja:

19

Ko bi trebalo da vrši obavezno osiguranje od NatCat i AgroCat?

Da li su strane osiguravajuće kuće koje posluju u Srbiji zainteresovane da rade na uspostavljanju POOL-ova?

ARE YOU READY?

Hvala na pažnji

*„Niko nije propao od plaćanja osiguranja,
dok su naprotiv mnogi propali jer su mnogo rizikovali“*

Benedikt Kotruljević, 2005